

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3294/2021
19.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Д. Глоговац, адвокат из ..., против тужених ДДОР Нови Сад а.д. Нови Сад и Народног позоришта у Београду, чији је заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог Народног позоришта у Београду изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 11.12.2020. године, исправљене решењем Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 14.01.2021. године, у седници већа одржаној 19.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог Народног позоришта у Београду изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 11.12.2020. године, исправљене решењем Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 14.01.2021. године, у преиначујућем делу изреке (став трећи и четврти).

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви тужиље и туженог Народног позоришта у Београду за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 7321/16 од 25.02.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је обавезан тужени ДДОР Нови Сад а.д. Нови Сад да на име накнаде нематеријалне штете тужилји исплати на име претрпљених физичких болова износ од 60.000,00 динара, на име умањења опште животне активности износ од 80.000,00 динара, и на име претрпљеног страха износ од 30.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења па до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилја предложила да суд обавезе туженог ДДОР Нови Сад а.д. Нови Сад да јој на име накнаде нематеријалне штете због умањења радне способности исплати износ од 70.000,00 динара као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је обавезан тужени Народно позориште у Београду да на име накнаде нематеријалне штете тужилји исплати следеће износе: на име претрпљених физичких болова износ од 100.000,00 динара, на име умањења опште животне активности износ од 100.000,00 динара, и на име претрпљеног страха износ од 150.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења па до коначне исплате у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени

захтев тужиље преко досуђеног а до траженог износа и то: на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове за износ од 300.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете због умањења опште животне активности за износ од 500.000,00 динара и на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха за износ од 100.000,00 динара, као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилја предложила да суд обавезе туженог Народно позориште у Београду да јој на име накнаде нематеријалне штете због умањења радне способности исплати износ од 450.000,00 динара, као неоснован. Ставом шестим изреке, обавезани су тужени да тужилји солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 233.700,00 динара са законском затезном каматом почев од дана када су наступили услови за извршење па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 11.12.2020. године, исправљене решењем Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 14.01.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 7321/16 од 25.02.2020. године у ставу другом и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 7321/16 од 25.02.2020. године у ставу трећем изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 7321/16 од 25.02.2020. године у ставу четвртном изреке, па је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да тужилји на име накнаде нематеријалне штете на име претрпљених физичких болова исплати још износ од 100.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности исплати још износ од 500.000,00 динара и на име претрпљеног страха исплати још износ од 100.000,00 динара, са каматом од 25.02.2020. године као дана пресуђења па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у делу става шестог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 7321/16 од 25.02.2020. године и обавезан тужени Народно позориште у Београду да тужилји накнади трошкове парничног поступка у износу од 271.225,00 динара са законском затезном каматом од када наступе услови за извршење до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом петим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П 7321/16 од 25.02.2020. године у ставу првом изреке и решење садржано у делу става шестог изреке пресуде, којим је обавезан тужени ДДОР Нови Сад а.д. Нови Сад у погледу трошкова парничног поступка и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени Народно позориште у Београду да тужилји накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 130.600,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, а преко досуђеног до траженог износа одбијен је као неоснован захтев тужиље.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 14.01.2021. године, исправљена је пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2919/20 од 11.12.2020. године у уводу пресуде у десетом реду, у изреци пресуде у ставу првом у другом реду, у ставу другом у другом реду, у ставу трећем у првом реду, у ставу четвртном у другом реду, у ставу петом у петом реду и у образложењу пресуде у ставу првом у првом реду, тако што уместо ознаке предмета П1 треба правилно да пише П.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у преиначеном делу – ставу трећем изреке пресуде, ревизију је благовремено изјавио тужени Народно

позориште у Београду због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужила је изјавила одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у преиначеном делу применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на друге битне повреде које могу бити ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила се, као запослена код туженог Народног позоришта у Београду на радном месту ..., дана ...2014. године повредила на раду тако што је запела ногом о подну утичницу са оштрим ивицама, пала и ударила раменом у метална пожарна врата и лицем о под. Тужили је тужени ДДОР Нови Сад а.д. Нови Сад у вансудском поступку исплатио накнаду осигурања у износу од 62.000,00 динара по основу од 10% инвалидности. Према налазу и мишљењу вештака ортопеда тужила је задобила тешку повреду ишчашења десног раменог зглоба, вишеделног горњег крајка надлактичне кости, нагњечење у пределу десног ручног зглоба и главе, и прелом носних костију. Од момента повреде трпела је болове јаког интензитета у трајању од једног дана, болове средњег интензитета наредних 28 дана и болове слабог интензитета у трајању од четири месеца, који трају и данас. Код тужиле је умањена животна активност за 20% и огледа се у смањеној толеранцији на сва тешка физичка оптерећења и напрезања, као и обављање активности које захтевају принудне положаје. Због ограниченог покрета у десном рамену у средњем степену тужила мора да улаже повећан напор. Инвалидитет тужиле од 10% огледа се у смањеној покретљивости у раменом зглобу. Према налазу и мишљењу вештака неуропсихијатра тужила је претрпела примарни страх у трајању од 30 секунди, секундарни страх јаког интензитета око 5 сати, секундарни страх средњег интензитета око два месеца, након чега је доживљавала неуролошке сметње које изазивају страх због угрожености. Животна активност код тужиле умањена је 8% и огледа се у отежаном обављању физичких послова и ограниченој покретљивости зглоба и рамена. Према усаглашеним налазима вештака ортопеда и вештака неуропсихијатра код тужиле постоји укупно умањење животне активности од 24% трајно. Првостепени суд је налазећи да је тужени Народно позориште у Београду, као послодавац за насталу нематеријалну штету у потпуности грађанскоправно одговоран, јер је до пада тужиле дошло као последица постојања препреке на поду, подне утичнице уздигнуте од нивоа пода, и што представља небезбедну површину за кретање и опасну ствар, у смислу чл. 173. и 174. Закона о облигационим односима и члана 164. Закона о раду, обавезао га да тужили накнади нематеријалну штету, и то на име претрпљених физичких болова износом од 100.000,00 динара, на име умањења опште животне активности износом од 100.000,00 динара и на име претрпљеног страха износом од 150.000,00 динара.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у односу на досуђене износе нематеријалне штете према туженом Народно позоришту у Београду и овог туженог обавезао да тужили на име претрпљених физичких болова исплати износ од

још 100.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности износ од још 500.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ од још 100.000,00 динара. Приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете другостепени суд је имао у виду степен умањења животне активности тужиле од 24% трајно, животну доб тужиле, која је у време повређивања имала 55 година, околности под којима је штета настала, и закључио је да је правична новчана накнада за претрпљене физичке болове 200.000,00 динара, правична накнада за претрпљене душевне болове због умањења животне активности 600.000,00 динара и правична новчана накнада за претрпљени страх 250.000,00 динара.

Врховни касациони суд је нашао да је правилна оцена другостепеног суда да је основан захтев за накнаду нематеријалне штете с обзиром да постоји узрочно-последична веза између радње туженог и настанка нематеријалне штете.

Према члану 164. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05... 54/09) ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом или општим актом. Из ове законске норме произлази да послодавац одговара за штету коју запослени претрпи на раду и у вези са радом по општим начелима одговорности, а основ за накнаду штете због повреде права запосленог је претпостављена кривица послодавца. Услови одговорности су да је запослени претрпео штету, да је штета проузрокована на раду или у вези са радом и да не постоји разлог за искључење од одговорности послодавца.

Чланом 173. ЗОО прописано је да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174. истог Закона да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави.

Према прописима о безбедности и здрављу на раду послодавац је дужан да рад организује и мере заштите на раду спроведе тако да запослени уз нормалну пажњу може да обавља рад без опасности по свој живот и здравље. Пропуштање ове дужности повлачи одговорност послодавца за штету која запосленом услед тога настане. Према томе, запослени има право на безбедност и заштиту здравља на раду, у складу са законом, а послодавац је дужан да организује рад којим се обезбеђује заштита живота и здравља запослених, у складу са посебним законом и другим прописима. Одговорност послодавца према наведеној одредби Закона о раду може бити последица повреде на раду. Под повредом на раду подразумева се повреда која је узрочно везана за обављање послова и задатака повређеног радника, а одговорност послодавца за накнаду штете запосленог због повреде на раду зависи од основа и услова одговорности. Основ одговорности је кривица послодавца за штетну радњу или пропуштање предузимања радње, ризик од опасне ствари чији је ималац послодавац или ризик од обављања опасне делатности којом се послодавац бави. Кривица послодавца се претпоставља, а пошто се ради о оборивој претпоставци послодавац може доказивати да је штета настала без његове кривице, а што у овом случају послодавац није доказао.

У конкретном случају, тужилца се, као запослена код туженог Народног позоришта у Београду на радном месту ..., испуњавајући свој радни задатак, дана ...2014. године, повредила на раду, тако што је запела ногом о подну утичницу са оштрим ивицама, пала и ударила раменом у метална пожарна врата и лицем о под. У

наведеном се огледа и узрочно-последична веза између обављања делатности и настале штете, па је другостепени суд правилном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да тужиљи накнади нематеријалну штету у већим износима. За своју одлуку другостепени суд је дао јасне, правилне и потпуне разлоге које у свему прихвата и ревизијски суд.

Висина штете је правилно одмерена у складу са свим околностима из члана 200. Закона о облигационим односима. Правилан је закључак другостепеног суда да све околности случаја и значај повређеног добра, посебно интензитет и трајање физичких болова, страха и опште животне активности, оправдавају досуђење правичне накнаде нематеријалне штете која има карактер моралне сатисфакције са циљем коме служи, друштвеном сврхом и опште друштвеним приликама.

Супротно наводима ревизије, правилно је другостепени суд закључио да тужени није обезбедио сигурне услове рада, због чега је и за насталу нематеријалну штету у потпуности грађанскоправно одговоран у смислу члана 164. Закона о раду и чл. 173. и 174. Закона о облигационим односима, тако да у конкретном случају није било места искључењу одговорности туженог у смислу одредаба члана 177. ст. 1. и 2. Закона о облигационим односима.

Ни осталим наводима у ревизији, које је овај суд ценио, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке, због чега их посебно није ни образлагао.

На основу изнетих разлога, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Имајући у виду да тужени није успео поводом ревизије, а да подношење одговора на ревизију тужиље није био нужан издатак, одбијен је њихов захтев за накнаду ревизијских трошкова применом одредбе члана 165. ЗПП.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић